

NAAR DE WEITEMANSLANDEN.

Een stralende morgen!

Met 45 man peddelden we van 't Marktplaatsje te Almelo in Noordelijke richting naar Friezenveen. In de parken en tuinen van de buitenzijde der nog rustende stad klonk de schelle zang der zwartkop grasmussen, de schrille kreet der zwarte Roodstaartjes, de klaterende deun der Braamsluipers en de blijde volle zang der Tuinfluiters.

Langs het Gesticht de Voorzienigheid, waar nog een Ooievaar moet huizen, bereikten wij den Hollander Graven en dan nog een wijle en rechtsaf ging het de landen in, de weiden, de onafzienbare strooken, nog slechte weiden met hier en daar een grasmus in de wilgen en een Roodborsttapuit op een hekpaal. De enkele huizen zijn spoedig achter ons en de bolderende Kievit komt ons introduceeren in het land der weide- en watervogels.

In de slooten naast het fietspad een troep eenden te ploeteren in het gore veenwater en het schijnt dat de veeren der vogels dezelfde kleur hebben aangenomen als van hun element.

Zoo ongemerkt bereiken wij de Schipsloot, waarlangs de „Paterswal” van Almelo naar Sibculo in vroeger eeuwen door nijvere monniken dwars door het veen is aangelegd. Een reuzenwerk.

Hier gooien wij onze fietsen tegen een wilgenbosch en gaan de brug over de wilde, ongecultiveerde landen in. Het wachtwoord klinkt: alleen kijken en luisteren en niet praten!

Eigenlijk was dit vermaan voor de 45 deelnemers niet noodig geweest, want Natuurvrienden als ze allen waren, stonden ze perplex over de grootsheid, de wijsheid dezer landen van gras en water en laag wilgenhout, een gezicht ver, waar ver naar 't Oosten de kerktoren van Geesteren een rustpunt en bakken voor ons was. En dan die lucht daarboven gekoepeld, machtig groot, waaruit de zon haar brandende pijlen naar beneden zond en het zweet uit de huidporiën met straaltjes perste.

Door schrale tekgrassen met inksterbloemen en de keurige rose-wit bloeiende Waterklaver gingen we naar den „Stobbenplas”, waar allerlei vogels zich vermaakten in het zoete Meiweer.

De Meerkoeten doken, de Kemp-haantjes dansten en trippelden, de Grutto's klaagden: grieto-grieto. Een Tureluur zorgde voor de reinheid der roode slanke pooten; de Watersnip mekkerde en bromde; de Wulp jodelde. Allen, onze water- en weidevogels waren dien morgen op 't appél! Het was, vooral voor de jongere tochtgenooten een weelde kennis te maken met een groep vogels, die men in of bij de stad niet te zien krijgt. Een paar bruine Kiekendieven zweefden als adelaars, laag over de wilgenboschjes.

Veldwachter Brugseman had de leiding over het terrein, waar hij alle walletjes kende. Daardoor werd ook nog de Klapekster opgemerkt en de zeldzame Snor of Nachtegaal rietzanger gehoord.

Van de Rietzangers beluisterden we verder de Karekiet en de Boschrietzangers. Vidleuweriken bleven meest laag bij den grond. Ze hadden al jongen te verzorgen! Allerlei geluiden galmden dooreen onder dezen zonnigen hemelkoepel, die zich welfde boven de Weitemanslanden van Geesteren tot Friezenveen en van Friezenveen tot Almelo. De kruiden der weiden, vooral het kalmoes geurde; het niekgras wapperde, de rose en witte bloemkronen der Menganthus trifoliata openden wijd hunne kelken. In het veenbeekje zat weinig visch en weinig bloem. Aan wat palen, die voor

oeverbevestiging waren aangebracht, wapperde en spoelde een pol Bronmos in het water.

Terug gingen we over de brug en langs de Schipsloot, richting Kooiplas. In een wild weite links van den weg stond het vol met purperen Orchideeën, de Harlekijns-orchis (O.Morio) die er in duizenden exemplaren voorkwam. Daarbij stond ook het Vetblad (Pinguicula) te bloeien. De viooltjesachtige bloem op het slanke steeltje, dat oprijst uit een rozet van geel groene blaadjes is gemakkelijk te onthouden. Zonnedauw, een andere vleeschevende plant, had het nog niet tot bloeien gebracht. Dan waren daar de rose Rozenkransjes, het Edelweisz der Twentsche heidevelden, dat zeer de belangstelling der excursisten trok.

Bij den Kooiplas, waar we ons in de schaduw van een wilgenbosch neervleiden, trof ons weer de wijde ongegrephtheid dezer landen. In gedachten zagen we ze doorsneden met zandwegen, en slooten, verkaveld en met boerderijen bezet; hier en ginds en verder de roode daken der woningen in het eenvormige land. Zullen nog hier en daar groepjes wilgen gespaard blijven als een rustpunt voor het oog, als een nestplaats voor zangvogels, als een teeken van piëteit jegens de oeroude Natuur?

Boven de Kooiplas vlogen zwarte

Sternis en een viertal zilver-blauwe reigers met machtigen wiekslag. Een Karekiet dreunde er zijn liedje, Kokmeeuwen vlogen over; groote pollen van Paardezuring leken als geplant in den modderigen plas, waar het water een paar decimeter diep was. Op de diepere gedeelten blonk de zon als in een spiegel. Hoe zal het hier na een paar jaar uitzien? Om het heden met de toekomst te kunnen vergelijken, was deze tocht vooral georganiseerd.

Door de goedgunstigheid van een Twentenaar, die oog en gevoel heeft voor Natuur en Kunst en bovendien een edel hart, zal de Kooiplas voor het nageslacht bewaard blijven als Natuurmonument, temidden der nieuwe cultuur. Zeker zal het nageslacht er dankbaar voor zijn, dat ons geslacht enkele gedeelten van Twente als een plek van studie en recreatie hebben gelaten als een te waardeeren erfenis.

Hoe zouden onze liefhebbers van oudheden en geschiedenis te kijken staan, als onze ouders met hamer en moker de kunstige bouwwerken, kerken, torens, poorten, standbeelden enz. onzer voorvaders, als vandalen tegen den grond hadden geslagen?

De Weitemanslanden worden de laatste jaren door velen bezocht en gewaardeerd.

BERNINK.